

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az iskolai fürdőkről.

Írta: **Dr Gerlóczy Zsigmond** egyetemi tanár.

Beláthatatlan az óriási terület, amelyet a közegészségügy birodalmának nevezhetünk, amely ezernyi apró részecskékből úgy verődött egybe egy nagy egészségre, hogy annak minden paránya a legszorosabb összeköttetésben van egymással. Az ember örökön kutató elméje folytonosan boncolgatja apró részeire az egészet és mindig újabb és újabb helyeken találja meg az egyes részecskéknél az egészséggel való összefüggését. Erre a kutatásra belső ösztön hajtja a természet jelenségeinek figyelőit, a tudósokat, akik tudomány adta eszközökkel egyre több és több okát derítik ki az ember egészségét sok oldalról tenyegető ártalmasságoknak, de egyszersmind egyre szaporítják azokat a fegyvereket, amelyek az embert a sokféle veszedelem ellen védelmezni képesek. Az orvosi tudomány nagy fölfedezései teremtették meg az egészség-tant, a higiéniát, amely mint tudomány rendkívül tág keretű, mert belenyúl mindenbe, ami az emberrel csak a legtávolabbról is vonatkozásban áll, de viszont kevés más tudomány szak van, amelynek leszűrdött igazságait annyira a maga

javára fordíthatná az ember, mint éppen az egészség-tudomány.

És mégis, mit mutat a tapasztalás? Azt, hogy mindazok a nagy igazságok, mindazok az értékes felfedezések, amelyek a higiénia területén láttak napvilágot, csigalassúsággal jutnak el a néptömeghez. Egy-egy ijesztő járvány kell ahhoz, hogy szélesebb körben tudomást szerezzenek nem csak egyesek, de hatóságok is azokról. A legtöbb esetben aztán, mikor elvult a rettegett veszedelem, megint minden előbbre való lesz, mint a közegészségügy ügye. Mi ennek az oka? Miért nem törődnek az emberek, a széles néprétegek állandóan a közegészségügy ügyével? Miért hanyagolják el legtöbbször még a maguk egészségének, a maguk testének gondozását is? Kétségtelen, hogy az általánosabb felfogás szerint vett műveltség fokával karöltve szokott járni az egészség fokozottabb védelme, ámde nem mindig. — Vannak egészen művelt emberek is, akikben a csiráját is alig leljük meg annak, amit mi az egészségügy iránt való érzéknek nevezünk. Ennek az érzéknek a hiánya az oka annak, hogy az egészség-tudomány vívmányait a mindennapi életben nem tudjuk úgy értékesíteni, mint a hogyan az értékesíteni lehet ott, ahol az a bizonyos érzék ki van fejlődve.

Pedig ennek az érzéknek a magva, minden egyes emberben veleszületetten megvan, csak hogy különböző kedvezőtlen viszonyok folytán, amikhez nem csupán az anyagiakban való nélkülözéseket számítom, de a szellemiekben való elmaradását is, nem képes kicsirázni, nem képes kifejlődni.

De immár azt mondhatná valaki, hogy térjek reá a tárgyra, t. i. az iskolai fürdőkre.

Kijelentem, hogy nem tértem el attól, sőt hogy éppen ez a tárgy adta azt a gondolat fűzést, amelyvel idáig jutottam: iskolai fürdő és a közegészségügy iránt való érzés.

Ennek a két fogalomnak ilyen módon önkénytelenül egymás mellé való kerülése már maga kész vélemény, vélemény arról, hogy az iskolai fürdő egyik leghatásosabb eszköze a közegészségügy iránt való érzék kifejlesztésének.

Mi is az az iskolai fürdő? Nálunk, noha egy-két iskolában már megvan a helye, jó részben ismeretlen valami, külföldön, főképen Svédországban, Németországban, Svájcban, Dániában stb. A nép ezreire áldást hozó intézmény.

Hogyan keletkeztek az iskolai fürdők? Micsoda impulzus adott életet azoknak? Göttingennek főpolgármestere, Merckel,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy jelentéktelen esemény.

— Marcel Boulanger. —

Tenguy, a sebészprofesszor kereken kijelentette:

— Nem hoinap vagy nemsokára fogjuk a beteget megoperálni, nagyságos asszonyom, hanem tüstént, most reggel, itt helyben a lakásban. Van nagy ablakos, világos szobájuk? Félek a kórházba való szállítástól...

— Szent atyám, doktor ur, — zokogott az anya — nincs remény, elveszett?...

— Asszonyom, komoly a dolog... Nagyon komoly... De hogy megkísérlem az operációt, ez azt bizonyítja, hogy van remény. Megmenthetjük a rögtön cselekvéssel. Reméljen, bízzék egy kicsit... Ne csüggedjen...

Egy óra leteltével a szalón nagy ablakaival szemben már fel volt állítva a műtőasztal. Rengeteg viaszkos vászon borította be a szőnyeget. Fehér ruhákkal voltak a székek leterítve és mosdótálak, csöbrök álltak a szobában, nagy csomag vatták, kötszerek, műszerek, minden csodásan tiszta, ragyogó, érintetlen, szinte tulságosan az. Egy sebész műszertára szinte szemtelenül friss, üde. Mindezek a ra-

gyogó, tiszta, új holmik mintha azt mondanák: »Nem is képzelték, mire lennék én képes egy óra leforgása alatt, dacára ártatlan, szelid külsőmnék...«

A családra az operatőrön és két asszisztensén kívül egy főköltős fátalos apáca tette a legkínosabb benyomást. Az anya és a két nővér — két kis lány — egy vidéki sürgőnyileg felrendelt öreg néni, a szomszédok, a megrémült cselédség, mindezek rémülten tolongtak szobáról szobára, lépcsőről folyosóra. Rájuk kellett szólni: »Ismételtén figyelmeztetjük önöket, hogy senkit sem bocsáthatunk be. Tenguy tanár nagyon szigorú. Hagyjanak békében bennünket. A beteg életéről van szó... Maradjanak az egyik szobában nesztelenül és ne tegyenek hiábavaló kísérleteket...«

A szegény anya és a két kis lány sirva belenyugodtak, könnyes szemek, zavart tekintetük mindenkit szájalomra indított.

Tenguy tanár sebészköpenyében, két asszisztense: Paul Hermann és Fernand Lereux előtt kijelentette, hogy készen van minden. A lakás az ötödik emeleten lévén, nagy ablakkal, szép világos volt. A nap nyájas, szép... Mehetünk... Tenguy rendelkezett, hogy a beteget szállítsák be.

Egy szenvedő, halálosan sápadt gyermeket

fektettek a műtőasztalra. A sebész egyedül maradt asszisztenseivel és az ápolónővel. Paul Herman a klorotormos álarcot készítette el. Megkezdődött az operáció.

A mellette levő szobában viharvert madarakként egymáshoz bujva, végtelen rettegéssel figyelt, összerézzenve a legkisebb neszre, az anya, a nővérek és az öreg néni. A kinszenvedés végnélkülinek tetszett előtük, mert az operáció hosszú ideig fog tartani. Vakbélgyulladás; igen komoly... komplikációkkal... súlyos eset... halaszthatatlanul sürgős...

Az ebédlőben, azon szoba mellett, hol az anya gyötrődött, tartózkodott a cselédség. Sajnálta mindenik a kis »Jean urfit«, a kinek szelid, nyájas modora, barátságos kedves lénye mindegyikük szívét megnyerte. Szegény kis kölyök.

Az operáció a várakozók számára már egy örökkévalóság óta, — tényleg tíz perce tartott — a mikor egy jelentéktelen kis esemény játszódott le az elhagyatott konyhában. A szél, a mely egy ablaküvegen át behatolt, megtorgatta az asztalon fekvő nagy ujság lapjait és ráborította a gázkályhára, a hol víz forrott és halkan zümmögött. Az ujság meggyuladt, lángra lobbant, ez viszont belekapott az edényállvány diszétül szolgáló cifra papirosba, a mely csakhamar lobogó lánggal égett. A léghuzattal ki-

Gyászkalapokat

gyorsan és olcsó árért lehet kapni, ugyszintén állandó nagy választék van bécsi és párisi modellekben legdivatosabb neglüzse kalapokban, ernyőkben, harisnyák és keztyükben Ugyanott kalapdiszítések és alakítások, valamint ernyők húzása és javítását elvállalja.

Ujhelyi Róza

női kalapüzletében Nagyvárad
 Rákóczi-ut. Telefon 130.

akiben az a bizonyos érzék az egészségügye iránt nagy mértékbenki lehetett fejlődve, büszkén mutogatta Flüggenek a higienia ottani professzorának az 1884-ben ujonnan épült községi iskolát, mint olyant, amelyet a higienikus elvek szerint építettek. És mikor Flügge végig nézte az iskolát higienikus voltának elismerése mellett azt a megjegyzést tette, hogy mindez nem sokat fog változtatni az iskolás gyermekek egészségi viszonyain, mert a gyermekek ezentul se lesznek tisztábbak, mint a minők idáig voltak.

Flüggenek ez a megjegyzése érlelte meg a Göttingeni főpolgármesterben azt a gondolatot, hogy az iskolás gyermeknek magában az is iskolában fürdőt rendeztesen be.

A fürdő — Brausebad — egyszerű záporozó fürdő volt, amit a tanúk a legnagyobb élvezettel vettek igénybe. A szülőknék itt-ott mutatkozó idegenkedése az iskolában való fürösztéssel szemben rövid idő alatt megszűnt, maguk a tanítók pedig csakhamar megbarátkoztak ezzel az új intézménnyel és a gyermekek tervszerű fürösztését szépen végrehajtották olyképen, hogy csoportonként vezették a fürdőhöz, majd onnét ismét vissza a tanterembe annélkül, hogy ezzel jelentősebben megzavarták volna az oktatást.

Csakhamar hire terjedt ennek az egyszerű fürdőnek, amelyről a legkülömbözőbb véleménynyel nyilatkoztak. Amint egyesek a legnagyobb elismerés hangján követésre méltónak találták a Göttingai főpolgármester újítását, ugy sok oldalról megnyilatkozott az ellenkező vélemény is.

Az ellenvetések azonban más arányban, aminőben az iskolai fürdők terjedni kezdtek és azok áldásos hatása a ta-

nulókra mind szélesebb körben nyilvánvalóvá vált, egyre kevesebbedtek és már sehol sem halható az iskolai fürdők ellen emelt különböző kifogások, sőt pl. Berlinben már évek óta nem épül egyetlen községi iskola sem, amelyben záporozó berendezésű iskolai fürdő nem volna.

Königsberg, Lipcse, Halle, Hannover, Hamburg stb. egymásután rendezik be az iskolai fürdőket. Ausztriában is több helyütt létesülnek iskolai fürdők. De különösen bámulatos fejlődést találunk Stokkholmban és Gothenburgban már 1893-ban. Gothenburgban, a svéd nyugati fővárosában már ekkor minden városi iskola el van látva fürdővel. Franciaországban is már 1896-ban meglehetősen hódít az iskolafürdők ügye. Lille városa évenként 60.000 fürdőjegyet bocsájt az ottani tanulók rendelkezésére, Armentieres 26.000 jegyet. Bordeauxban társulat alakult, amely olcsóbb fürdőket rendezett be.

Sharlottenburg városa 1902-ben rendeletet bocsájt ki, amelyben meghagyja, hogy valamennyi közsegi iskolát el kell látni záporozó fürdővel.

Azt hiszem, ez a néhány hevenyészve kiragadott példa is eléggé tájékoztató képet ad arról, hogy az iskolai fürdők ma már világszerte népszerűek és azok a jelentések, amelyek Münchenből, Magdeburgból, a M. m. Frankfurtból, Leipzigból stb. érkeztek az iskolai fürdőről, kivétel nélkül biztatóak arra, hogy továbbra is igyekezzenek az iskolákat fürdővel ellátni és pedig ne csak az új épületeket, de a régi iskolákat is.

Politikai hírek.

A politika berkeinek csendjét Sztérényi brassói beszámolója óta nem háborgatta semmi. Ez a beszámoló és az azzal teremtett politikai helyzet foglalkoztatta jobbadán a politikusokat. Most azonban szinte meglepetésszerűen annak hire érkezik, hogy egészen komoly annak az eshetősége, hogy a parlamentet feloszlatják és még ez évi november hó második felében meglesznek az általános választások, melynek célja a banksoporthoz tartozók kibuktatása volna.

Értesüléseink a politika újabb híreiről a következők:

Két interview a politikai helyzetről.

Egy újságírónak alkalma volt beszélgetni egy alkotmányparti és egy függetlenségi képviselővel a politikai helyzetről. Mindkettő előkelő tagja a saját pártjának. Nyilatkozataikból kitetszik, hogy a politikai akció most se szünetel és hogy a kulisszák mögött minden pártion erősen készülnek az őszi kampányra.

Az alkotmányparti képviselő a következőkben ismertette a helyzetet:

— Az én információim szerint a magyar politika számai jelenleg Apponyi kezeiben futnak össze. Apponyinak ugy a függetlenségi, mint az alkotmány pártban nagyon sok feltétlen híve van. A néppárt meg teljesen megbizik benne. A Lukács—Justh-féle kombinációt Apponyi hiúsította meg. Apponyinak az a terve, hogy az alkotmánypartból, néppártból és a függetlenségi párt zöméből egy erős kormányparti blokk alakíttassék és a banksoport a függetlenségi pártból kiszoríttassék. Az új kormány miniszterelnöke gróf Andrássy Gyula lenne. Wekerle ugyanis ismételtelen kijelentette, hogy vissza akar vonulni. Kossuth helyesli Apponyi terveit és kész öt akciójában a legvégsőkig támogatni. Kossuth még egy új választástól se rettenne vissza, hogy végül egy erőteljes, egységes többség jöjjön létre.

Ezen alkotmányparti forrás szerint tehát egy Andrássy Apponyi-Kossuth kombináció áll előtérben.

nyitott az előszoba ajtaja, a láng kitódult, bekapott a száraz régi tapétákba . . . Egy könnyű portióra választotta el az előszobát a hosszú folyosótól, a mely ugyanazzal a régi száraz tapétával volt borítva . . .

Rettenetes kilátás hallatszott az ebédlőből:

Tűz van, tűz van! . . .

Rémülten, eszeveszetten rohant ki a szakácsné és az egyik szobaleány a füstön keresztül a lépcsőház ajtaja felé, kinyitotta és elégett hajjal, de különben egészségesen, sértetlenül érték el a lépcsőt. A szomszédok már rohanna futottak le telefonálni a tűzoltókért.

A másik szobaleány kinyitotta az ablakot és kiugrott az erkélyre, öklével beütötte a szomszéd szoba ablakát:

— Nagyságos asszony! . . . Nagyságos asszony, tűz van! . . . Tűz van! . . . — kiáltotta.

Rémülten, az öreg néni segítségért kezdett kiabálni és kis ugrásokkal az erkélyre igyekezett. Pár pillanat múlva az anya is ott volt és térdén állva, tébolyodottan, az ájuláshoz közel, üvöltötte: »A fiamat . . . Jancsikám! . . . Hagyjanak, hagyjanak! . . . Mentsek meg, az Istenért, mentsek meg! . . . Fekete füst és szikrák toltak ki a szoba ablakából, a mely a lakás legvégén feküdt.

De az ablak zárva maradt.

*

Az utca csakhamar fekete lett a nyüzsgő néptömegtől. A szomszédok a mellette levő ház erkélyére toltak, honnét szinte kezét lebetett nyujtani. Székek és léirák segítségével átszállíthaták hát minden baj nélkül a félelemtől remegő, lihegő kis lányokat. Az egyik a világért sem akarta otthagyni az anyját és keservesen zokogott. Erőszakkal kellett átvinni. Majd a néni és a szobaleány következtek. Hívták az anyát is . . . — Ön következik, asszonyom . . . Siessen . . . — Az meg, az előtt az ablak előtt feküdvé, hol fia szenvedett, meg sem mozdult és szünetlenül ezt nyögte, jajgatta: — A fiam . . . A fiam . . . — Nem látott senkit és mintha a hallását is elvesztette volna . . .

Egy ember ekkor, átugorva a rácsozatot, a szerencsétlen asszonyhoz közeledett. De hirtelen, a körülállók meghökkenésére, rémületére, az asszony felugrott és át akarta lépni a vasrácsozatot: »Ha egy lépést tesz, leugrom!« A férfi megállt, visszarettent. Kérlelmi kezdtek, könyörögni. A kis lányok és a néni, míg ájultan el nem vittek őket. Megértették a drámát, a mely ott lejátszódott a szűk falak között, a melyet nemsokára elborítanak a lángok.

És az ablak, a rémületesen zárt ablak egyre nem akart kinyitni.

A tűz magasra emelkedett, a tűz felkuszott, kiütötte fejét időnként ott a balkon legvégén, hogy ismét visszahúzódjék és megerősödve lopózzék előre . . . Morajlás, zavart kiáltások nesze hangzott fel a tömegből.

Az erkélyen türhételenné vált a hőség. Az egyik szomszédnő nem bírta ki, bement. Pánikszzerű félelem fogta el a többieket . . . Menekültek és remegni kezdtek saját életük, vagyonuk épségéért . . . Halkan zümmögve pusztított a tűzvész . . . És a tragikus ablak csak zárva maradt, mintha kihalt volna, a füst áttetsző fátyollal vonta be . . .

Végre azok, a kik az utca tulsó feléről szemlélték a katasztrófát, látták, hogy az ablak megnyílik, nem, nem nyílik, hanem csörömpölve repül szét . . . látták annak ijesztő, durva vad mozdulatát, ki elváltozva, fakón, tébolyodottan, magánkivül, hogy ugy mondjam, zuhant ki a szobából, látták, a mint egyetlen mozdulattal átugrotta a tüzes kövön fekvő anyát és kétségbeesetten, fékevesztetten menekült a másik erkélyre . . . Fernand Lereux, az egyik asszisztens volt a szökevény . . .

Zűrzavar keletkezett az utcán: A házban emberek vannak! . . . Feil . . . feil! Mentsek meg őket . . .

Hiu lármal . . . Mintha el akarná a világ moraját üzni, megjelent a fehér főkötös apáca az ablakon és nyugodtan, kérlelhetetlenül

Nincs többé lábfájás

És ha ezt el akarja érni, úgy cipőszükségleteit okvetlen

ARANYI-nál

a Fő-utcán szerezzé be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyuk szem és bőrkeményed és eltűnik. Telefon 512.

A függetlenségi képviselő, aki inkább a bankosokhoz huz ugyan, de feltétlen hiva Kossuthnak, ezeket mondotta nekünk:

— Szerényi államtitkár beszámolója a helyzetet teljesen elrontotta. Mondhatom önnek, hogy a függetlenségi párt nagyrésze fel van bősztülve Szerényi ellen, aki Brassóban a teljes lemondás politikáját hirdette. A kormány nagyon rosszul tette, hogy éppen arra az emberre bízta jövődó programja hirdetését, aki a pártoknál a legkevesebb szimpátiával rendelkezik. Én inkább a bankosoporthoz huzok és mondhatom, hogy Justhékkel és Hollóékkel nem lesz könnyű boldogulni. Én úgy látom, hogy az ősszel teljes felfordulás lesz a politikában. Sokan úgy vagyunk értesülve, hogy a kormány választásokra készül. Ez helyes. Justh is azt tartja, hogy ezt a válságot csak új választásokkal lehet megoldani. Hadd döntsön a nemzet.

Új választások küszöbén.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Politikai körökben elterjedt hírek szerint Wekerle Sándor miniszterelnök komolyan foglalkozik még az idén novemberben megejtendő általános választás gondolatával. Állítólag már gyűjtik is a pénzt a választási alapra. A Ház feloszlását némelyek a parlament összeülése után mindjárt bizonyosnak tartják, mely esetben a választásokat november hó második felére írják ki. A Ház feloszlásának és az új választások kiírásának célja a bankosoporthoz tartozó képviselők kibuktatása volna.

Budapesti tudósítónk ezen híre meglepetés-számba menő szenzáció, ha igaz. Egyelőre e hirt fentartással közöljük.

Két új palota. Bécsből a következő érdekes levelet írják: Két új palotát építenek most Bécsben. Két kimondott politikai palotát melyek ha felépültek, az osztrák perfidianak lesznek örök időkre szóló tanubizonyságai. Az egyik palota a közös pénzügyminiszteriumé, a

csukta be a törött ablakszárnyat; és csend lett ismét . . .

A szobában, Tenguy tanár fulladozva épp most fejezte be az operációt . . . — Lereux — mondta szomorúan — gyáva volt . . . Most készen vagyunk . . . Hermann, maga édes testvér és én a balkonon keresztül átszállítjuk a beteget . . . Megtettük mindazt, a mit tettünk . . . Behívhatja az anyát . . .

Az apáca egy lépést tett az erkély felé, de már késő volt . . . Egy hatalmas lángoszlop elzárta az utat . . .

A mikor, három óra múlva, végre sikerült a tüzoltóknak az elemeken diadalmaskodniuk, öt félig elszenesedett emberi testre akadtak . . . Tenguy tanár, az asszisztense, az apáca, az anya, ki nem mozdult helyéről, és végül a kis beteg, a ki legalább érzéketlenül, fájdalom nélkül költözött a másvilágra.

Fernand Lereux doktor ma kerületi orvos. Minden szava, minden cselekedete fölöttes szellemet, józan ész árul el. Gyűlöli az exaltáltak veszélyes álmódoszásait, szónoklatait. Sok pénzt keres, hizik és házasodni készül. Határozottan jó párt!

másik az osztrák-magyar banké. Kimandottan politikai paloták ezek, a melyeknek felépítése jogos törekvéseink meggátlását jelenti. Mikor a király Popovics Sándor magyar pénzügyi államtitkást az osztrák-magyar bank kormányzójává nevezte ki, általános volt az a meggyőződés, hogy az önálló magyar bank terve füstbe men. Popovics, aki jól ismerhette a politikai helyzet állását és a bécsi körök befogását, egy-két esztendőre nem fogadta volna el a bankkormányzói állást, A vélemények valóságoknak bizonyultak. Popovicsnak az volt az első dolga, hogy pálcát törjön a közös bank ellen és támadást intézzen az önálló bank ellen. A következmények Popovicsnak adtak igazt. Az Osztrák-Magyar Bank berendezkedik; nem évekre, évtizedekre, hanem ennél is hosszabb időre. Palotát épít, melynek homlokára ezeket a szavakat írja: Osztrák-Magyar Bank. A másik palota a közös pénzügyminiszterium palotája. A magyar delegációk évtizedik óta hangos szóval követelték, hogy a közös pénzügyminiszterium székhelye Budapestre helyeztessék át. Burián pénzügyminiszter a delegáció idejében is határozottan kijelentette, hogy a közös pénzügyminiszteriumnak Budapesten való felépítése tervbe van véve. És most a közös pénzügyminiszterium is palotát épít. Nem Budapesten, — Bécsben, a császári székhelyen.

A török-görög viszály.

— Görögország válaszejegyzéke. —

Páris, augusztus 10. A Havasügynökség jelenti Athénból: Görögország válasza a török jegyzékre, melyet ma délután nyújtottak át a török követnek, tiltakozik Törökország panaszai ellen és kijelenti, hogy Görögországot mindig az a cél vezette, hogy a barátságos viszonyt Törökországgal fentartsa. Ez emlékeztet a törökországi görög elemek lelkesedésére az új rezsim iránt, ami annak bizonyítéka, hogy Görögország távol áll azon agyrémről, melyeket neki imputáltak. Görögország mindent meg akar tenni a krétai kérdés békés elintézése érdekében. Görögország lojális és őszinte volt. Mivel különben Kréta a hatalmak kezében van, Görögország a megoldást csakis ezeknek engedheti át. Nincs az az annexió mozgalomba belekeverve és mindig korrekt és lojális magatartást fog tanusítani. Azt hiszik, hogy e nyilatkozatok el fogják oszlatni a félreértéseket és hozzá fog járulni ahhoz, hogy a két állam között mindkettőjük javára békés és lojális viszony fog létrejönni.

A hatalmak és a viszály.

Köln, augusztus 10. A Kölnische Zeitung berlini távirata megcáfolja a Temps azon kirét, mely szerint a berlini kormány helyteleníti Törökország magatartását. Németország, Konstantinápolyban és Athénban egyaránt békés politikát ajánlott, de ezen nem ment túl. Valótlan az, hogy Németországnak a védőhatalmakkal együttesen teendő lépése van tervbe véve. Ily együttes lépés nem történt és nincs is tervbevéve. Németország és Ausztria-Magyarország saját elhatározásukból mindent el fognak követni a béke érdekében.

Frankfurt, augusztus 10. Mint a Frankfurter Zeitungnak Konstantinápolyból jelentik, azok a nagykövetek, melyek tegnap a nagyvezirnél közbenjártak a béke érdekében, biztosították, hogy a portának nincsenek háborus szándékai, csak elégtételt kér, hogy a felizgató lakosságot megnyugtassa.

Békés hangulat.

Szaloniki, augusztus 10. Az itteni ifjútörök bizottság köreiben ma békésebb a hangulat. Bárba még mindig hangsúlyozzák, hogy szükség esetén a végsőig is elmennek, mindazonáltal remélik, hogy a Kréta miatt fenyegető háborus konfliktust elkerülhetik.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Holnap, csütörtökön tartja Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága augusztus havi közgyűlését.

Csak amolyan kánikulai gyűlésnek ígérkezik, mert a különben elég terjedelmes tárgysorozatban alig egy-kettő van, amely nagyobb érdeklődést kelt.

Szönyegre kerül a 4 millió kölcsön ügye, amelyet 65 évi törlesztésre nem hagyott jóvá a miniszter, mert 50 évi törlesztésnél hosszabb időre nem engedi a kölcsön felvételét.

Tárgyalják még a Rulikovszky-uton levő háztelkek értékesítésének kérdését és Löwenstein Zsigmond és társainak indítványát, a Pecepatak belső szakaszának még ez évben leendő szabályára vonatkozólag.

A tárgysorozat különben a következő.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1909 évi aug. hó 12-ik esetleg következő napján mindenkor d. u. 3 órakor a városi tanácsban tartandó ülésen a következő ügyek tognak tárgyalatni.

1. A polgármester jelentése a július havi közigazgatás állapotáról.

2. A megüresedett II-od oszt. fogalmazói állásnak választás útján leendő betöltése. (A választás elmarad. Szerk.)

3. A közigazgatási bizottság a közigazgatás állapotáról szóló 1909 év első felére vonatkozó jelentését beterjeszti.

4. A m. kir. belügyminiszter ur leirata Kovács Imre és neje telekvételi ügyében.

5. A tanács mint állandó választmány előterjesztése a városi beruházási szükségletekre megszavazott 4.350.000 korona készpénz kölcsön felvétele tárgyában és az ide vonatkozó miniszteri leirat.

6. A tanács javaslata a Gágyár és a honvéd laktanya között lévő területnek házhelyekül leendő felosztása és ezzel kapcsolatban a tisztviselőtelep egyesületnek és a Biharmegyei tanító egyesületnek kérelme tárgyában.

7. Tanács javaslata Löwenstein Zsigmond és társainak a Pecepatak belső szakaszának mielőltbi szabályozására vonatkozó indítvány tárgyában.

8. A tanács a hirdetési táblák és oszlopok felállítása tárgyában megtartott árlejtés eredményét javaslata kapcsán beterjeszti.

9. A tanács a város részére szükséges

Fürdői közönség figyelmébe!

Utazókosarak, bőröndök, kalapkeferok, fürdői ajándéktárgyak, üveg- és porcellántárgyak, esernyő- és sétatokok, harisnyák, övek, női kiegészítők, nyakkendők, pénz-, szivar- és dohánytárcák, tájtékpipák, gyermekjátékok állandóan alkalmi vételárért szerezhetők be.

FRISS ÉS TSA

KORONA ÉS FILLÉR BAZÁR

Nagyvárad Rákóczi-ut

Telefon 130.

tűzifa szállítása tárgyában megtartott értejtés eredményét javaslata kapcsán beterjeszti.

10. A tanács Incze Lajos és társa céggel szénlerakó hely bérletére kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

11. A tanács Klein Sámuel nagyvárad-i lakossal a csillagvárosi régi vámház bérletére kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

12. A tanács báró Gerliczy Ferenc építkezése folytán a köztérhez csatolt területre vonatkozó kisajátítási egyezségi jegyzőkönyvet jóváhagyás végett beterjeszti.

13. A tanács Oláh Ferenc és Weisz Emil kisajátítási ügyében kötetendő szerződésnek Feier Salamon és Hönig Józsefre leendő átruházása tárgyában hozott javaslatát beterjeszti.

14. A polgármester a városi házi gym és adópénztárban megtartott váratlan vizsgálatról felvett jegyzőkönyvet beterjeszti.

15—22. Köztérvéti ügyek.

23. A tanács Tátray Sándor nagyvárad-i lakos I. iparvágányára vonatkozó pótszerződés tárgyában javaslatát beterjeszti.

24. A tanács előterjesztése Diószegi Gábor nagyvárad-i illetőségű vak gyermeknek ipari kiképzetése céljaira ellátási díj kiutalása tárgyában.

25. A nyugdíj bizottság özv. Patócs Jánosné nyugdíj járulékának megállapítására vonatkozó javaslatát beterjeszti.

26. A nyugdíjbizottság Sipos Imre hegyőrnek nyugdíjaztatására vonatkozó javaslatát beterjeszti.

27. Dr. Thury László főügyész bejelenti, hogy a nagyvárad-i első kölcsönző és takarék-egyesület igazgatósági tagjává megválasztott.

28. A polgármester előterjesztése az esőzések folytán megrongálódott hegyi utak helyreállítása miatt szükségessé vált póthitelenk engedélyezése tárgyában.

29—30. Szabadságidő iránti kérelmek.

31. Fizetés előleg iránti kérelem.

32. T. főorvos Dr. Pártos Ernő orvos tudori oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

33—35. Szülésznői oklevelek bemutatása. Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba felvett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1909 augusztus 9.

Főjegyző helyett:

Juricskay Barna

I. aljegyző.

Hasbalotta a társát.

A Nagypiac-tér szenzációja.

Az erkölcsi züllésnek szomorú példája okozott nagy szenzációt tegnap délután 5 órakor Nagyváradon a Nagypiac-téren.

Egy ezelőtt cipész segéd régi bosszúból meglötte a társát.

Végső Sándor és Módi Sándor cipész legények az elmúlt nagyvárad-i országos vásár óta ellenséges indulattal viseltettek egymás iránt, mert a nagyvásár alkalmával egyik társuknak a gyűrűje elveszett s Végsőt azzal gyanúsították, hogy ő lopta el a gyűrűt. A gyűrűlopás alkalmával Módi Sándor pofon is ütötte Végsőt.

A két haragos tegnap találkozott a Nagypiacon, de Végső Sándor szinlelte, mintha elfelejtette volna már a pofont. Kalmár Dezső társukkal, akié volt az elveszett gyűrű, hárman elmentek egy kis bufelejtőre egyik nagypiaci kocsma felé.

Mikor beitaloztak, Kossuth-utca felé vették útjukat. Az Andrányi-ház átellenében, ahol az asztalos iparosok szoktak árulni, felgerjedt

a régi harag s Végső Sándor és Módi Sándor összeveszttek.

A háború hevében Végső Sándor kikapta zsebéből 9 mm. revolverét s minden teketória nélkül belelőtt a Módi Sándor hasába. Ugy látszik, hogy Végső készült a bosszúállásra s ezért hordta magánál a revolvért.

A lövésre csakhamar óriási közönség verszűdött össze s a helyszínére érkezett rendőrök alig tudták szétoszlatni a tömeget.

A meglőtt Módi Sándor kezével beszorította a baloldali utolsó borda táján levő fillér-nagyságu sebet s óriási néptől kísérvé a saját lábán ment be a rendőrségre, ahol zavaros beszédéből alig lehetett megérteni a dolgot. Kissé ittas volt s Becsey őrmester kérdésére azt felelte, hogy őt Kalmár Dezső lötte meg.

A rendőrség beszállította a mentőkkel a közkórházba, ahol sebet bekötötték s a sérülést hazabocsátották. A sebe állítólag nem veszélyes és csak könnyebb sérülést okozott a golyó s nem hatolt be a hasba, ahol nemesebb szerveket érhetett volna.

Végső Sándort a rendőrség elfogta s zár alá helyezte. A kihallgatásnál nem tagadta, hogy ő lötte meg Módi Sándort. Bosszúból tette, mert őtet gyanúsította a gyűrű eltulajdonításával, sőt fel is pofozta.

Végsőt átkísérik a kir. ügyészséghez.

Sebben felejtett kutya fog.

A Pasteur-intézet tévedése.

A lapok röviden megemlékeztek Bedi János gyári alkalmazott esetéről, akit egy veszett kutya megharapott. A Pasteur-kórházban a kezében felejtették a kutya fogát s az ember néhány nap múlva, veszettség tünetei között tizenhét órai borzalmas kínlás után az új Szent János-kórházban meghalt. Ennyit irtak meg az esetről, holott maga az ügy feltétlenül megérdemelte volna, hogy kimerítően, bőven foglalkozzanak vele.

Az elmúlt hétfőn Bedi, akit gyógyultán bocsátottak el a Pasteur-intézetből, borzalmas fájdalmakat érzett a bal karján, sajgott a válla is, a kezén pedig egy gennyes kelés támadt. Nem tudta a dolgot mire vélni és egy tisztá vésővel felszurta a kelést, a sebet pedig kikaparta. A sebből egy véres csontdarab került elő. Bedi megmosta a vízvezetéknel s akkor látta, hogy egy jól kifejlett kutya fog, annak az ebnek a foga, amely megharapta. A sebben lévő fogat sem a kispesti, sem a Pasteur-intézetbeli kezelőorvos nem vette észre. A megharapott ember nem tulajdonított különösebb jelentőséget a fog megtalálásának, bekötötte újra a kezét és bizva abban, hogy őt a Pasteur-intézetben beoltották, nem is ment orvoshoz. Azt gondolta, hogy a fájdalmakat, meg a kezelést, a sebben maradt idegen test okozta s abban reménykedett, hogy most a fog eltávolítása után a seb majd begyógyul magától is. Ez azonban nem történt meg s Bedi tizenhét órai rettenetes kínlás után meghalt.

A halálát követő napon, szombaton, felesége és Miklós nevű hátyja, a ki géplakatos, megjelentek a főkapitányságon és a bünyügyi osztály vezetője, Tóth János kapitány előtt gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt feljelentést tettek ismeretlen tettesek ellen. Panaszukat azzal indokolták, hogy Bedi Jánost, mint annyi más embert, akit veszett kutya harapott meg, ki lehetett volna gyógyítani a bajából beoltás útján és meg lehetett volna menteni az életnek. A beoltás meg is történt ugyan, de a kezelő orvosok bűnös könnyelműséggel elmulasztották a sebet alaposan megvizsgálni és bennefelejtették a veszett

kutya fogát. Ez azután semlegesítette az oltó folyadékot, tovább inficiált és Bedi János a beoltás ellenére néhány nappal később megveszett és hatósági, meg kórházi orvosok egybehangzó véleménye szerint veszettségben is halt meg. A borzalmas esetről dr. Ajtós Emil, a Pasteur-intézet főorvosa egy újságíró előtt nyilatkozott s nyilatkozatában a felelősséget az intézetről elhárítja.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék.

* **Személyi hir.** Glacc Antal főispán Marienbádban üdül.

* **Fassie Pál táblabíró temetése.** Óriási részvét mellett helyezték tegnap délután örök nyugalomra néhai Fassie Pál táblabíró hült tetemeit. A temetésen megjelentek az összes Nagyváradon tartózkodó táblabírók, a kir. törvényszék bírói kara, dr. Baróthy Pál kir. ügyész az ügyészség tisztikara, továbbá Kurovsky Ferenc kir. főügyész helyettes, Németh István kir. pénzügyigazgató helyettes, Marosi Endre pénzügyi titkár, dr. Várady Zsigmond, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, dr. Buna János, dr. Ardeleán Jusztin, Fekete Sándor, dr. Kriпка Henrik, dr. Szokoly Tamás, dr. Ehrlich Ignác, dr. Adorján Ármin, Fuszek Lajos, Szabó István, Németh Sándor, Lakos Lajos, Horváth Endre, Ponorán Lukács stb. — A gyászszertartást Mangra Vazul gör. keleti püspöki helynök végezte, Pakala Tamás esperes és Papp György lelkész segédletével. A koporsót szebbnél szebb koszorúk borították. A díszes temetést Weiszlovits Adolf fia temetkezési intézete végezte.

* **Kinevezés.** László Ferenc poklostelki okleveles tanító a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a poklostelki elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

* **Harc a rendőrökkel.** Bohák András és Földesi Gergely napszamosok tegnapelőtt este 9 óra előtt a nagy vasuti állomás felől hangos dalolással jöttek a városba s a midőn őket Balogh Ferenc rendőr csendre intette, Bohák András a rendőrnek ugrott, őt szidalmazta, majd Földesi Gergely is megtámadta a rendőrt, akivel hosszabb ideig dulakodtak. A rendőrnek időközben segítségére jött Mados Sándor rendőr és így ketten előállították Bohákot és Földesit. Bohák István legutóbb 3 évi fegyházzal volt büntetve betöréses lopás miatt. Mindketten lezárattak, hatóság elleni erőszak miatt bünvádi eljárás indított meg ellenük.

* **Czirkusz igazgatók a magyar kulturáért.** A Villand testvérek nagyvárad-i bucsuelőadásukat az Országos Magyar Iskola Egyesület javára rendezik. Ennek az előadásnak, amely méltán megérdemli a nagyközönség támogatását érdekes története van. A Villand testvérek hosszas külföldi utazásuk után Budapesten önállósították magukat és rövid idő alatt egyik legnagyobb és legnépszerűbb czirkusszá fejlesztették vállalatukat, melyről igazán el lehet mondani, hogy magyar vállalkozás. A Villand testvérek közkedveltségüket

azzal is növelték, hogy mindenkor készek voltak humánus és kulturális célok támogatására, a legnagyobb áldozatokat is meghozni. Legszébb példáját áldozatkészségüknek azonban most adták, amidőn egy igazi magyar érzéstől sugalt levélben arról értesítették az Országos Magyar Iskola Egyesület elnökségét, hogy abból a hálából kifolyólag, mellyel új hazájuknak tartoznak, ki akarják venni részüket a nemzeti kulturális törekvések nagyobb arányú támogatásából és e célra előadásokat fognak tartani. E törekvésük megvalósítása végett a már május hó végén megkezdett körutukon minden nagyobb vidéki városban az Országos Magyar Iskola Egyesület javára rendezték bucsuelőadásukat.

* **Halálozás.** Özv. Kugyelka Józsefné sz. Hunyor Bálint Mária, életének 56. évében elhunyt. Temetése augusztus 12-én d. u. 3 órakor lesz a Ferenc-u. 14. sz. háztól.

* **A gondatlanság áldozata** Henkeresről jelentik: Hamza György henkeresi lakos hétfőn reggel kiment feleségével a mezőre dolgozni. Harmadfél éves gyermeküket otthon hagyták, miután előbb rája zárták a szoba ajtaját. Tíz óra felé hazajött az asszony. Benyitván a szobába, rémülten sikoltott fel. Kis gyermeke teljesen szénné égve feküdt a földön. A gondatlan szülők ellen az eljárást megindították.

* **Eljegyzés.** Maklay Kálmán élesdi kir. járásbíró csütörtökön tartja eljegyzését az élesdi postamesternek, *Rettyesát* Istvánnak fiatal, bájos leányával Klárikával.

* **Feljelentette a fiát.** Ferencz Márton cserepező segéd, Csillagváros Közép-utca 39. sz. a. lakos feljelentette 13 éves Sándor nevű fiát, aki úgy őt, mint az anyósát többszörösen meglopja s aki lopás miatt most is bűnvádi eljárás alatt áll. Feljelentését Ferencz Márton azzal indokolja, hogy a fiával nem bír s hogy a fia csavargó és állandóan lopásokból tartja fenn magát.

* **Megveszett tehének.** Bere János mezőtelki gazda gyanusnak találván két tehénét, megvizsgáltatta azokat az élesdi állatorvossal. Az élesdi állatorvos Brauman veszettség tüneteit állapította meg a két tehenen. Azonnal lebunkóztatta és elásatta, nehogy emberben, vagy állatban kárt tegyenek.

* **Vigyázatlan gyermek.** Szücs Viktor körösszegapáti kereskedő Béla nevű 14 éves fia néhány héttel ezelőtt egy benzinlámpát akart meggyújtani. Ügyetlenül bánva a lámpával a benzin felrobbant és a kicsapódó lángok meggyújtották a fiu ruháját, sőt testét is súlyosan megégették. A súlyos égési sebekben szenvedő fiut szülei eleinte otthon ápolták. Látván azonban, hogy az égési sebek nem javulnak, hanem ellenkezőleg rosszabbulnak, csütörtökön beszállították a Biharvármegyei kórházba; ahol tegnap délután meghalt.

* **Villand cirkusza.** Napról-napra óriási közönség látogatja Villand testvérek cirkuszának érdekes előadását. A közönségnek élvezetet szerez a program minden pontja. Az ügyes légtornászok mellett a többi tagok produkciója köti le a közönség figyelmét. A Villand-testvérek pompás mókái állandó derűtségben tartják a nézők sokaságát. Érdekes mutatóványokat mutatnak be remek lovakkal s a négy idomított medvével nem kevésbé bámulatra méltó a biciklivel bemutatott saltomortale. A cirkusz még két estén tart előadást Nagyváradon.

* **Hasba szúrták az utóán.** Mórung István 25 éves kisbárodai lakost szombaton este

a falu utcáján valaki hasba szúrta. A súlyosan sérült legényt beszállították Biharvármegyei kórházába, ahol tegnap ki is szenvedett. A csendőrség az ismeretlen tettest nyomozza.

* **Az osztálysorsjáték huzása.** Az osztálysorsjáték tegnapi huzásán a következő nagyobb nyeremények lettek kihuzva:

5000 koronát nyertek: 55386 70071 76186.
2000 koronát nyertek: 29693 60443.
1000 koronát nyertek: 60348 90136 103754.

500 koronát nyertek: 680 3435 4148 4194 15653 18579 22217 24993 29881 32483 32984 35404 35648 36060 37783 39037 39575 40621 52066 57367 47802 53721 54179 54933 59220 61281 61797 62003 62702 65027 73865 75943 77513 78476 80573 80665 81327 83780 85699 88391 91354 92122 93359 93913 98886 101860 105364 105390 109759.

Véres verekedések Magyarcsékén.

Alig pár hónappal ezelőtt véres verekedések voltak napirenden Magyarcsékén, alig múlt el nap, hogy valakit meg ne késelték volna.

Az előjáróság szigorú intézkedése folytán lepadt nagynehezen a verekedések száma s már ugylátszott, hogy megszűnik a tarthatatlan állapot Magyarcsékén. Ujabbban azonban, mint ottani tudósítónk jelenti, ismét véres verekedések színhelye Magyarcséke. S az ottani legények zabolátlansága botrányos módon veszélyezteti a közbiztonságot. Nincs este, hogy berugott legények ne lövöldözzenek revolverekből utcahosszat s a kocsmában ne történjenek verekedések.

Igy legutóbb, mint ottani tudósítónk értesít, tegnap Magyarcsékén ismét nagyszabású verekedés történt. Tudósításunkat a következőkben adjuk:

Petrila Mitru Baki Magyarcséke községi lakos régi időtől haragosa volt *Restye* Tódornak. Nem egyszer történt közöttük összeszólalkozás, sőt nem egyszer mint verekedő ellenfelek állottak egymással, szemben, komolyabb összetűzés azonban eddig nem fejlődött ki közöttük, mert az épp jelenlevők megakadályozták a verekedőket, hogy egymást súlyosabban megsebesítsék.

Tegnap azonban nem így történt. *Petrila* Mitru Baki, *Popa* Lika nevű társával a vasut utcai háza előtt ült, mikor kissé ittas állapotban arra ment haragosa *Restye* Tódor Sandra Pártival.

Petrila odakiáltott az uton haladóhoz.
— Most gyere ide, ha van benned kurázs!

— O'yan bitanghoz mint te, nem kell sok. Erre *Petrila* felkapott egy, a kerítéshez támasztott vasvillát s rátámadt az uton menőkre s mielőtt azok védekezhetek volna, Sandra Partit úgy ütötte fejbe, hogy az eszméletlenül terült el az utcán. Majd *Restye* Tódorra rontott s ezt jobb kezén sebesítette meg.

Nagy dulakodás és verekedés fejlődött ki erre a legények között, minek a lármára összeverődött lakosság csak nagy nehezen tudott véget vetni, szét választva s lefegyverezve a verekedőket.

Közbe *Popa* Lika előrántotta revolverét s ellentelére lönt, szerencsére azonban, a lövés célt tévesztett s a szemben levő ház falába furódott.

Az előjáróság megtette az intézkedéseket a verekedő legények ellen.

Mint ujabbban értesülünk *Sandra* Párti sebesülése oly veszélyes, hogy orvosi vélemény szerint alig marad életben.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Két árva. (Fehér Gyula harmadik fellépte.)

Csütörtök: Hivatalnok urak. (Kardos Andor fellépte.)

Péntek: Dolovai nábob leánya. (Kardos Andor fellépte.)

Szombat: Takarodó. (Kardos Andor fellépte.)

A két árva. A régi drámák egyik leg-hatásosabbját választotta ki *Fehér Gyula* bucsufellépteül. A két árva valamikor a magyar színpadok legnépszerűbb kasszadarabja volt. Hatásos jelenetek, pompás szerepek és megkapó helyzetek vannak benne, melyek a drámat rendkívül érdekfeszítővé teszik. *Fehér Gyula*nak ez az este bizonyára nagy sikereket fog hozni.

Kardos Andor fellépte. Holnap este kezdi meg három estére terjedő vendégszerelését *Kardos* Andor, a kolozsvári színház tagja, *Kardos* Andort ismeri már a nagyváradi közönség. Két évvel ezelőtt játszott nálunk s akkor meggyőződünk róla, hogy nagy intelligenciája és színpadi talentuma igazán előkeiő alakításokra képesítik. Holnap este a Hivatalnok urak *Róth* bácsiját játssza.

Messina pusztulása. Ez a címe ennek a nagyszabású látványos ujdonságnak, melyet vasárnap este mutatnak be a nyári színpadon. Ezt a látványos darabot *Bereki* Antal, a magyar színészet egyik érdemes régi tagja írta s eddig többször városban nagy sikerrel elő is adta *Messina* borzalmas pusztulását mártatja be a darab igen megragadó feldolgozásban. Az érdekes művet a budapesti *Úrania* vetítő képeivel adják elő.

HÁVIRATOK.

Havazás Árva megyében.

Alsókubin, augusztus 10. Míg az egész országban kánikulai hőség uralkodik, Árva megyében Ljeszek és Szuchahora vidékek között erős havazás volt. — A hőmérséklet erősen csökkent.

A helyzet Spanyolországban.

Madrid, augusztus 10. A Katalóniában tervezett sztrájkok nem jöttek létre. A belügyminiszter kijelentette, hogy mielőtt a rend helyreáll, be fogja szüntetni az alkotmányos garanciák felfüggesztését.

Oroszországban nem lesz amnesztia.

Berlin, augusztus 10. A Berl. Tagblatt jelenti Pétervárról: Miután az a hír terjedt el, hogy a cár amnesztiát fog kibocsátani, kérdést intéztek az igazságügyminiszteriumhoz, hogy mi igaz ebből a hírből, mire az igazságügyminiszteriumból azt felelték, hogy a legközelebbi időben Oroszországban semmiféle amnesztiát sem terveznek.

A svédországi általános sztrájk.

Stockholm, augusztus 10. Ma este megkezdődött a szedők és könyvnyomdászok sztrájkja egész Svédországban egyes kis helyeknek kivételével. A göteborgi nagy újságok mindazonáltal naponként meg fognak jelenni,

bár kisebb terjedelemben. Stockholmban a közúti vasúti forgalom este teljesen megszűnt. A kocsiszineknel nagy néptömeg gyűlt össze, zavargások és tüntetések azonban nem történtek. Norköppingben több ezer sztrájkoló munkás gyűlést tartott, melyen Branting radikális szocialista képviselő az általános sztrájkról beszélt.

Lezuhant aviatikus.

Páris, augusztus 10. Sommer léghajós tegnap Mourmelon mellett repülőgéppel lezuhant a magasból. A repülőgép teljesen összetört, a léghajós azonban szerencsére sértetlen maradt.

Elhunyt orvosprofesszor.

Bécs, augusztus 10. Rosthorn Altonz udvari tanácsos, a bécsi II-ik gynecológiai klinika tanára Karinthiában meghalt.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, augusztus 10.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.97
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasúti részvény	738.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasúti részv.	697.50
Közúti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. aug. 10.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleon)	19.02
Német birodalmi márka	117.56
20 márkás arany	23.51
Magyar nyereséj sorsjegy kölcsön	93.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	90.40

REGÉNYCSARNOK.

HUSSON ORVOS.

REGÉNY

Írta: Charles Masset.

Fordította: Sz. I.

(Folytatás.)

21

— Miért hajol ki mindig az ablakon, mondá sebesen, hogy a Papillon kertbe nézzen? . . . Ott van egy fiatal leány, a kibe ön szerelmes, és ön csak azért jön ide, hogy őt láthassa . . . Vallja bel!

Most Lőrincen volt a sor fülíg elpirulni; nagy zavarban volt, megrémült, hogy Deronis Lucrétia fölfedezte az ő édes titkát. Kapkodni kezdett és egy hazugsággal vágta ki magát.

— Ön csalódik, kiáltott fel; ön csalódik. Igaz, hogy letekintettem a kertbe, de csak pusztá szórakozottságból. Biztosítom, hogy a mit ön mond, eszem ágában sem volt.

E szavai közben ugyancsak növekedett zavara, egyre-másra pirult. Lesütötte szeméit, ajkait dacosan harapta, kezeit idegesen összekulcsolta; nagyon is elárulta zavarát. De Lucrétia csak elnézőnek akart mutatkozni, megnyugtató szavakat kívánt. Felkelt, becsapta az ablakot és megragadá Lőrinc kezeit. — Hát igaz, hogy ön nem szerelmes? . . . Nem is volt soha?

És tekintetét Lőrinc szeméire szegte, mintha azokban fürkészn akarná a feleletet; szinte megszépült, mert a szerelem megszépít mindent, a hová ér. — Az ifju már-már elveszté hidegvérét. Ezek a csillogó, fürkésző szemek, a puha női kezek, melyek kezeit szorongatták, az íróasztalra tett áprilisi virágok illata, mindez bizonyos mámorba ejtette. Az efféle fiatal gyerekek nem sok bort kell tölteni, hogy a feje elszédüljön. Nekibátorodott szemekkel nézte Lucrétia kipirult arcát, nyiladozó ajkait, ziháló keblét.

— Feleljen nyíltan! sürgeté a leány.

— De hát miért akarja ezt tudni? mondá kissé töredeztve és szinte mosolyogva.

— Azért . . . azért, mert szeretem!

És Lucrétia pirulva, szégyenkezve, szinte öntudatlanul nem talált okosabb módot zavara elrejtésére, mint azt, hogy Lőrinc nyakába borult. Fejét a fiatal gyermek vállára hajtá és véletlenül, vagy szántszándékkal, ajkaival az ifjunak nyakához ért.

Ez még egyre tartott, midőn a lépcsőn egyenetlen, sántikáló léptek hallatszottak.

— Atyám! suttogá az áradozó Lucrétia; íróasztalához futott és kapkodva irai kezdett. Lőrinc sápadt volt, tántorgott, mintha ittas volna, térdre ereszkedve vette fel az Euripidest; a nagy csendben, mely hirtelen beállott, a padlás-szobából még élesebben hangzott ki Lapasque Eustách fuolája.

Mikor Deronis belépett Lucrétia és Lőrinc álnokul gubbaszkodva ültek, amaz az íróasztalnál, emez meg a könyv előtt, melynek idegenszerű betűi ott nyüzsgöttek előtte, mint a hangyaboly. Lőrincnek nem igen volt inyére ez az alakoskodás, pár perc múlva felkelt, és valami ürügy alatt elosont; Lucrétiaira pillantani se mert.

V.

Az utcára érve, gyors léptekkel sietett tova. Meg akart szabadulni a sajátos érzelmektől, mely keblére nehezedett. Lucrétia hirtelen csókja lázas állapotba ejtette. Igaz, hogy rut és közömbös a leány, kinek ajkai érintették, de csókja csak csók maradt, és Lőrinc, a mint így elmélkedett, Theocritessel gondolatát: »Meg egy hiábaváó csóknak is meg van a maga édessége!«

A szerelem ez első nyilvánítása majd szégyenbe ejtette, majd meg elkábitotta. Egész este érezte Lucrétia ajkainak meleg és friss nyomát, és ezen érzet még álmában is követte.

Csakhogy álmában már nem Déronis k. a. csókoltta, hanem Valentine piciny, félénk ajkai.

A szegény leány csókjának az lett az eredénye, a mit legkevésbé várt: csak észlette Lőrinc szerelmét a Papillon növelde kis növendéke iránt. Ama végzetes délután óta Lőrinc nagyobb bátorságot érzett lelkében.

Már vezetéknevét is tudta; Mária Valentineknak hívták.

Miután az irodával szakítani akart s így meg volt fosztva a Papillon-kert látásától, elhatározta, hogy kárpótolja magát és levelet ír Valentinenek. Nyoc napja bajlódott a levél fogalmazásával; mindannyiszor széttepte a fogalmazvány darabjait, hogy el ne árulják, egyenkint lenyelte. Végre a hét végén megszületett a levél, melyről azt tartotta, hogy jobbat kívánni sem lehet. E lángoló és naiv iratban elbeszélte a tizennégy éves lánykának, hol és miként látta először s mily alkalommal lopódzott szívébe a szerelem, mely ot sohasem fog kialudni; azután lyrai önlengések következtek a szerelem bevallása okoz és végül az elmaradhatlan kérdés, hogy viszonztatik e szerelme? — Ha érzelmeit megvetik, majd némán türi fájdalmát. Ellenesetben választ esedezik és kéri az »imádott Valentinet«, adja tudtára a módját, hogy vele beszélhessen. — Midőn a nagy munka be volt fejezve, lemásolta a levelet tengerzöld papírosra, azután lepecsételte szagos aranyporos pecsétviaszszal és óvatosan zsebébe rejtette.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

HIRDETMÉNY.

Gróf Csáky Vidor körmösi uradalmában kifarcellázás végett első minőségű takarmány, őszi, tavaszi szalma, törek, polyva, annak idején tengeriszár, csalamádé, takarmányrépa, az összes élő és holt felszerelés szabadkézből a legtöbbet ígérőnek eladatik.

Bővebb felvilágosítással az uradalmi felügyelőség szolgál (Posta: Mezősas, távirtda és telefon: Berekböszörmény 3).

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradoon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, izléses toalettet, stb. stb.

Kitünő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó áruk.

„Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit.”

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

FORMENTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hűsít!

Szagtalant!

Ara 80 fillér.

Kapható az »ARANYAS« gyógyszerárban
Nagyvárad, Szent László-tér.

EURÓPA

nagyszálloda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigorúan szolid családi mulatóhely.
Nagyvárad legszebb — vadregényes
kertje a hegy tövében. Minden este
elsőrangú mozgófénykép előadás. *Ki-
cárólag saját szüretelésű borok* Fris-
sen csapolt kőbányai sör. Estéknél
cigány zene. Kitogástalan magyar
:: konyha. Polgári árak. ::

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél
a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak fõhalmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fõ-utca, (Gerliczy-palota)

Tanuló felvétetik.

Kecskeméthy István

étterme, sörcsarnoka, kavéháza, legszebb
kérthelyisége **NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.**

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
étlap szerint, vagy megállapított árak mel-
:: lett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak
:: mellett ::

*Egyben van szerencsém a vidéki
utazó közönség szives figyelmét
felhívni, hogy vendég szobáimat
ujjonnan berendeztem és tisztán-
tartására különös gondot fordít-
tok. Ugyisint a szállóhely olesó
ár mellett szives rendelkezésre áll.*

*Hol szórakozunk esténként? csak is a
NEMZETI SZALLODA hűvös és kel-
lemes kerthelyiségében, hol minden este
mozgófénykép előadások tartatnak ci-
gány zene mellett. Minden második
nap teljesen új műsor.*

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérlője.

Házbontásból kikerülő anyagok

a

Moskovits cipőgyárban
eladók.

Értekezhetni e hó 24-ig a gyár irodában.

Bátorkodom a gyászoló közönség b. figyelmet felhívni
NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA 20. sz. házban

Lévai Márton ur vezetése alatt álló tör-
vényszékieg bejegyzett

S I R K Ö

RAKTÁRAMRA,

ahól dus választékban található carrarai márvány, gránit, syenit
és vörös márvány

S I R K Ö V E K

eredeti gyári árban
:: árusítottatnak. ::

Kiváló tisztelettel **Reinold Oszkár** :: sirkőgyáros ::
Saubsdorf, Szilézia.

Egyszeri használat meggyőz min-
denkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy
hideg, kemény vagy lágy, gyorsan
és erősen habzik; könnyen hatol a
szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN
OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy
a szövetnek legkevésbé is ártalmára
volna, teljesen tiszta és ment maró
anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers
anyagok leggondosabb kiválasztásá-
nak köszönheti.

A Gyöngy

Szinszappan

mindig egyenlő minőségben lesz elő-
állítva.

Használata minden tisztítási célra
és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZIZSR,
CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételénél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

S Z O L I D

B U T O R O K B A N

alkalmi bevaráslás eszközölhető, különösen menyasszonyi berendezésekben a Fekete Sas palotában (a Szent László-téri oldalon) hol a legmodernebb háló-, ebédlő- uri-szobák, szalon-berendezések, vas- és rézbutorok ::

 mélyen leszállított árak mellett adatnak el.

VILLAND TESTVÉREK NAGY CIRKUSZA

 Nagyváradon, a Nagyvásár-téren.

Ma szerdán este fél 9 órakor.

Nagy előadás, új műsorral.

Jegyek válthatók: *Vidor Manó* könyvkereskedésében Rákóczi-ut. Este a pénztárnál.

REISZ MIKSA

butorgyára

Békéscsaba.

Nagyvárad.

Kizárólag saját gyártmányu, elsőrendü békéscsabai
butorok eladása

 olcsó gyári árakban.

Modern vas- és rézbutor!

Rajziroda!